

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו

באחד הפסוקים הראשונים של נבואת בלעם נאמר: "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו". (במדבר כג, ט) רש"י מפרש מילים אלה כרמז לראשי האומה: "אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שורשיהם, ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו, על-ידי אבות ואימהות".

פירושו זה של רש"י מבוסס על מה שהתורה אומרת בתחילת דברי בלעם: "וישא משלו ויאמר".

בספר "שלחן שבת" מתוך שיחות הרבי מליובאוויטש זיע"א, מסביר כי בלעם מדבר במשלים וברמזים לכן כשאומר בלעם "כי מראש צורים אראנו", ברור שאין כוונתו רק לתאר את המיקום שממנו הוא נושא את דבריו, אלא לבטא מעלה עמוקה של עם-ישראל.

בלעם רואה בעיני-רוחו את העוצמה האין-סופית של עם-ישראל, והמשל הקרוב ביותר כדי לתאר את נחישות-כוחם של היהודים הוא חוזקם של 'צורים' ו'גבעות'. בלעם נזקק למשל, משום שבמושגים המקובלים אי-אפשר כלל להבין את מהות חוזקם של ישראל, חוזק שמגיע מהאבות. זה אינו חוזק גשמי-חומרי, אלא חוזק רוחני-נשמתי, וכדי להביע יש צורך במשל. העוז האמיתי של יהודי נעוץ בתכונת המסירות-נפש שלו; בכך שיהודי מוכן לאבד את כל מציאותו למען ה'. כשמעמידים יהודי בניסיון על אמונתו ועל דבקותו בקב"ה, הוא חש שהיפרדות מהקב"ה היא דבר בלתי-אפשרי בשום-אופן, עד שהוא מוסר את נפשו בפועל ממש. תוקף רוחני זה יוצר את ייחודו של עם-ישראל, כפי שנאמר בהמשך: "הן עם לבדד ישכון, ובגויים לא יתחשב". עוז זה נלקח מהאבות ומהאימהות. אבות האומה - אברהם, יצחק ויעקב, והאימהות - שרה, רבקה, רחל ולאה - הם המורשיים כוחות-נפש אלה לכל יהודי, עד סוף כל הדורות.

בלעם מביט מבט גדול ומקיף מראשית ועד אחרית, הוא מנבא על ניצחונם של ישראל באחרית הימים באומרו "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת". ומתוך כך ניבא את מעלותו, יעודו ונצחיותו של עם ישראל. ההכרה בשורשים שמהם צמחנו, החיבור לאבות, האמהות הם עבורנו "מעשה אבות סימן לבנים". רק מבט מקיף המחבר את העבר עם העתיד מאפשר לנו להתמודד עם אתגרי ההווה מתוך אמונה ובטחון בנצח ישראל. בין ברכות בלעם בפרשתנו אנו מוצאים גם פסוק שיש הפותחים בו את התפילה בכל בוקר: "מה טבו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל". מסבירים חז"ל כי את דברי השבח הללו ניתן להבין בשני אופנים: עקרון הצניעות המאפיינת את מחנה ישראל. הוא ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, בלעם ראה את הטהרה והקדושה שבחיי המשפחה הישראלית. והעקרון השני הוא עקרון העצמאות, הבניה האישית, ההתכנסות בתוך האוהל פנימה המאפשרת לבנות עם עצמאי ולבנות את העצמאות שלו.

חיים עצמאיים ולהשמר מפני השפעות חיצוניות. השבוע סיימו תלמידנו במוסדות העל יסודיים את שנת הלימודים ובשבוע הבא יסיימו בתי הספר היסודיים, נדמה כי כל השנה עסקנו בחיבור תלמידנו אל השורשים, אל הכוחות והחוזקות אשר למדנו מאבותינו, בית החינוך היווה כאוהל גם בשנה אשר רובה היתה בלמידה מרחוק שאפנו להשפיע, לעצב, לחזק... אנו תפילה כי כל הצידה החשובה תשמש לחוסן מפני הסכנות הרוחניות, הנפשיות, התרבותיות, החינוכיות ואף הגופניות. תוכנית חמ"ד של חופש נועדה לכוון על המשך שמירה וקשר עם תלמידנו בבחינת "מה טובו אהליך יעקב".

מנהיגי חינוך יקרים,

בסיומה של שנה מלאת הזדמנויות לצד אתגרים הגיעה העת להכיר תודה והערכה רבה לעבודתכם המסורה לאורך כל השנה.

הכתוב בישיעה אומר: "ויעופו נערים ויגעו ובחורים כשל יכשלו, וקווי ה' יחליפו כוח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא יגעו ילכו ולא יעופו". עייפות ויגיעה הם שני שמות נרדפים בעברית, אולם ישנו הבדל יסודי ביניהם, "עייף" מתייחס תמיד לעייפות הבאה מכישלון, מהשתדלות שאיננה מביאה להגשמת הרצון, יגיעה היא ההיפך מזה. יגיעה היא תוצאה מעבודה, מפעולה שאדם רואה ברכה בה ונהנה מפירותיה. היגיעה מפרה, מרווה נחת, האדם שמח בעצמו ובקיומו, יודע הוא כי חידש משהו, יצר.. יש מטרה לחייו ויש ערך לקיומו, כי הוא פורה ויוצר. כלנו בתפילה ליגיעה טובה בסוף שנה, לתחושת סיפוק מהדברים שזכינו להגשים, לקדם, לחולל כל אחד בבית חינוכו ויחד כולנו בחמ"ד על אף האתגרים שליוו שנה זו, שנה זו על מאפייניה הציבה בפני כולנו אתגרים ויעדים, חלומות ושאיפות, בהחלט ידוע לי כי נדרשו הרבה כוחות נפש, השקעה של אנרגיות וזמן, מסירות אין קץ כדי לממשם וכדי להתמודד עם משימות היום יום המחייבים כל כך בתנאים מורכבים ומיוחדים. ראויים כולכם, המנהלים והמנהלות, צוותי החינוך, לברכת חזק ואמץ, הערכה ותודה גדולה, הערכתי הרבה לכם.

למרות הסיום הרשמי יודעת כי כולכם מלווים את תוכנית "בית ספר של הקיץ", עסוקים בתכנון השנה הבאה, המשך סגירות נדרשות, תוכניות עבודה, גיוס מורים... מאחלת לכם סיעתא דשמיא גדולה בכל מעשיכם ומבקשת כי תיקחו לעצמכם פסק זמן משמעותי לחופשה, למילוי מצברים להמשך שליחותינו החינוכית.

בברכה חמה

שושנה נגר